

N:o 156.

Af Herr C. L. Kinmanson: Om förklaring af §§ 5 och 6 utaf gällande Mantalsskrifnings-förordning den 20 Juli 1861.

Böter, som enligt mantalsskrifnings- och bevillningsförordningarne kunde åläggas för försummelse att lemna uppgift till mantalsskrifning eller för oriktig eller ofullständig sådan uppgift, blefvo tillförene, om den bötfällda saknade tillgång, afkortade, utan att till fängelse förvandlas. Härom var ock uttrycklig förklaring gifven genom Kongl. Maj:ts i ett särskildt mål fattade beslut den 6 Juli 1849, infördt i författningssamlingen för samma år under N:o 51. På enahanda sätt förors i afseende å böter, som på grund af Förordningen rörande mantalsskrifning den 20 Juli 1861 ålades för uraktlåtenhet att i tillflyttningsort inom föreskrifven tid till pastor aflemna prestbevis. Men då den nya Strafflagen från och med år 1865 blef till efterlefnad gällande och Kongl. Förordningen den 16 Februari 1864, angående denna strafflags införande, befanns i 8 § innehålla, att för böter, som enligt äldre lag eller författning varda ådömda, skall, vid bristande tillgång, förvandling till annat straff ske enligt nya Strafflagen; hafva böter äfven för felaktigheter af omförmälda beskaffenhet, der tillgång till deras gäldande saknades, ej vidare afkortats utan blifvit förvandlade till fängelse vid vatten och bröd, på sätt i 2 Kap. 10 § Strafflagen närmare stadgas. Detta förfaringssätt synes ock vara godkändt genom Kongl. Brevet den 2 November 1866, som till svar uppå gjord förfrågan i ämnet meddelar, att Kongl. Maj:ts, med afseende å innehållet af 8 § i 1864 års Kongl. Förordning, ansett någon särskild förklaring i berörda hänseende icke vara erforderlig.

Att söka återbringa förfarandet härutinnan till likhet med hvad före den nya strafflagen var stadgad och brukligt, är syftet för denna framställning.

Då i 1864 års förordning bestämdes, att böter efter äldre författning skulle, vid bristande tillgång, förvandlas till fängelse vid vatten och bröd, var afsigten dermed att göra förvandlingsstraffet i alla tillämpliga fall likartadt; det var sjelfva arten af ett sådant straff, jemte tidslängden för dess undergående, som blefvo föremål för den nya lagens föreskrifter. Men hvarken i åberopade motiver eller eljest företer sig någon anledning dertill, att de förändrade stadgandena dessutom åsyftat att införa förvandlingsstraff äfven der sådant tillförene ej ifrågakommit eller der böterna i brist af tillgång skolat afkortas.

Också visar sig dylikt straff alltför hårdt och obilligt i betraktande af ifrågasvarande förseers beskaften. Om än ett lika omdöme skulle vara befogadt med afseende å förvandling till fängelse vid vatten och bröd äfven af böter för fel emot andra ordningsstadganden än de i Mantalsskrifnings-förordningen gifna; och om det således må kunna motses, att denna i Strafflagen vid bötesförvandling i allmänhet påbudna straffart skall inom en ej aflägsen tid komma att, i större eller mindre omfattning, vika för en annan lämpligare; så förefinnas dock emellan ordningsstadganden i förordningen om mantalsskrifning och dem, som i andra författningar upptagas, ganska väsentliga olikheter, hvilka böra hafva till påföljd att, medan böter för uraktlåtenhet af föreskrifter utaf sednare slaget blifva, om tillgång saknas, utbyttas mot förvandlingsstraff, de enligt Mantalsskrifnings-förordningen ålagda böter deremot, under i öfrigt lika förhållande, icke skola förvandlas utan afkortas.

Den nämnda förordningen afser nemligen, såsom bekant är, att förbereda beskattningen. I äldre tider upptogo förteckningarne öfver mantalet endast dem, som borde utgöra skatt; men äfven nu, då alla personer utan undantag skola, till ökad kontroll, införas i mantalsförteckningarna, kan det sägas, att mantalsskrifningen fortfarande verkställes för att tjena till ledning och grund vid påförande af skatt till Staten. Det är också denna omständighet, som föränledt att man, vid bestämmande af ansvarspåföljd för uraktlåtenhet af mantalsskrifnings-förordningens till beskattningens underlättande gifna föreskrifter, velat med den största varsamhet och foglighet tillvägagå. Dessa föreskrifter, så vidt de hafva afseende å de skattskyldige, innefatta åligganden dels att meddela uppgift till mantalsskrifning, dels att vid inflyttning förete prestbevis. För försummelse derutinnan äro bestämda böter, som första gången utgå med 2 R:dr eller med 2 R:dr 50 öre, efter anmälan vid mantalsskrifningsförrättningen och pröfning af Konungens Befallningshafvande. Då dylika böter, som tillföre afkortades, numera blifva förvandlade, om de ej erläggas, har således det förhållande inträdt, att Svenska undersåter kunna komma att undergå fängelse vid vatten och bröd och på detta sätt ej allenast beröfvas deras personliga frihet, utan äfven tillfogas ett fysiskt affliktivt straff, endast därför att de uraktlåtit iakttaga stadganden, som afse utgörande af allmän skatt. Tvänne betyg, som härvid fogas, utvisa ock att den nämnda bestraffningen finner i verkligheten sin fulla användning.

Huru viktigt det än är, att hvad förordningen om mantalsskrifning påbjuder ej varder eftersatt, kan dock betviflas, att dess stadganden nu, då de i allmänhet till ringa belopp utsatta böterna, vid bristande tillgång, efterföljas af fängelsestraff, skola mera uppmärksammas än förr, då böterna afkortades. För att förhindra att någon person må undandölja sig vid inflyttning eller mantalsskrifning, der sådant skulle kunna inträffa, har förordningen bestämt vissa skyldigheter äfven för husbonde eller arbetsgifvare samt innehafvare af egendom, der inflyttad person uppehåller sig. Om åter personens inflyttning är känd, men aflemmandet af prestbevis

skulle underlåtas eller förvägras, kan visserligen den försumlige eller tredskande bötfällas och, i brist af tillgång, komma att undergå fängelse vid vatten och bröd; men härigenom erhålles alldeles icke hvad man önskade eller det saknade beviset, hvilket, oaktadt förvandlingsstraffet, slutligen måste på ett eller annat sätt, enligt anvisning i förordningen, anskaffas. Stadganden, som beröra beskattningen, blifva noggrannt efterledda endast i mån af den medborgerliga anda, hvilken hos folket gör sig gällande, samt af lagstiftningen kan framkallas och underhållas. Nöjaktig ordning och fullständighet vid mantalsskrifning skola bäst åstadkommas derigenom att denna förrättning göres för befolkningen så litet betungande som möjligt, på samma gång som dess rigtiga verkställande må kunna sammanbindas med kommunens eget intresse; hvaremot genom olämpligt eller obilligt förfarande äfventyras, att mantalsskrifningen blifver förhatlig.

Till följd af det nu anförda vågar jag föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta den förklaring, att böter, som, enligt 5 och 6 §§ af gällande Mantalsskrifningsförordning den 20 Juli 1861, varda ålagda för underlåtenhet att, vid inflyttning, hos pastor förete prestbevis, eller att till mantalsskrifning meddela behörig uppgift, skola, vid bristande tillgång hos den bötfällde, i kronoräkenskaperna afkortas.

Stockholm den 27 Januari 1868.

L. Kinmanson.

Att förre Gardisten Grills Erik Wahlström, i brist af tillgång till de honom den 9 Januari 1866 af Öfverståthållare-embetet för polisärende ådömda böter för försummad uppgift till mantalsskrifning här i staden, undergått tre dagars fängelse vid vatten och bröd; samt att Målaregesällen Carl Ulrik Grunditz för enahanda försummelse vid mantalsskrifningen år 1867 blifvit, jemlikt berörda embetes utslag den 1 Februari sistnämnda år, likaledes ådömd stadgade böter, hvilka blifvit, i brist af tillgång, med motsvarande fängelse vid vatten och bröd aftjenade; betygar.

Stockholm och Kongl. Poliskammaren den 8 Januari 1868.

Ex officio

Carl Juringius.

Anders Gustaf Sundström, som för sin vid mantalsskrifningen inom Grödinge socken för 1867 anmälda uraktlåtenhet att aflemna prestbevis blifvit, genom

Konungens Befallningshafvandes resolution den 20 April 1867, ålagd böter med 2 R:dr 50 öre R:mt, men till deras gäldande saknat tillgång, har i stället undergått tre dagars fängelse vid vatten och bröd. Under lika förhållande har för enahanda uraktlåtenhet, anmäld vid mantalsskrifningen med Wallentuna socken för år 1866, Lars Fredrik Sjöberg blifvit ålagd föreskrifna böter och dem jemväl aftjenat med motsvarande fängelse vid vatten och bröd; hvilket, enligt här förvarade handlingar, intygas. Stockholms läns Landskontor den 9 Januari 1868.

U. Normelli,
Landskamererare.

N:o 157.

Af Herr C. L. Kinmanson: Angående utvidgning af den försäljningsrätt, som nu tillkommer minuthandel med spirituösa drycker.

Då vid 1853—1854 årens riksdag förändrade åsikter i bränvinslagstiftningen vunno framgång, antogos trenne slag af spritdryckers försäljning, eller utskänkningen, den fria handeln, med belopp af minst 15 kannor, samt minuthandeln, för hvilken bestämdes ett afyttringsminimum af en fjerdedels kanna med förbud mot det såldas förtäring å försäljningsstället. Dessa föreslagna stadganden inflöto sedermera i Kongl. Förordningen den 18 Januari 1855, likväl på det sätt att minsta beloppet i minuthandeln blef af Kongl. Maj:t förhöjdt till en *half kanna*, hvilket minimum sedermera bibehållits äfven i nu gällande Kongl. Förordning den 26 Oktober 1866, angående försäljning af bränvin och andra spritdrycker.

Med införande af en särskild ordnad minuthandel med bränvin åsyftadas att förhindra, att icke all dylik försäljning till mindre belopp skulle falla i utskänkarnes händer. Man ville, i sedligt intresse, söka åstadkomma att befolkningen mera hemma hos sig förtärde det bränvin, som vanan ännu kunde göra till ett behof, och inköpet till sådan förbrukning i hemmet borde derföre underlättas genom ringheten af det belopp, som vore i minuthandeln tillgängligt. Men dessa vid riksdagen anförda skäl, för vidtagande af den första åtgärden till bildande af ett nytt slag af handel med spritdrycker, påkalla också att den föreskrift borttages, som ännu stänger försäljningen inom gränsen af ett utsatt minsta belopp, till betydliga olägenheter både för enskilde och för det allmänna.